
PROGRAMMABEGROTING 2026

BEGROTING 2026 EN DE MEERJARENRAMING 2027-2030

Wateronderzoek en advies

Brede Hoon 16
3991 CW HOUTEN

T 088 030 2512
E secretariaat@aquon.nl
I www.aquon.nl

AANBIEDINGSBRIEF

Wij zijn AQUON

AQUON is de ideale partner voor watergerelateerd onderzoek en advies.

We zijn een innovatieve fullservice partner voor negen waterschappen en hoogheemraadschappen in Midden- en Zuid-Nederland. Ook gemeenten, overheid en bedrijven schakelen ons steeds vaker in voor professioneel wateronderzoek, deskundige voorlichting en betrouwbaar advies. Ons onderzoek geeft inzicht in de waterkwaliteit en vormt daarmee de basis voor gezond en duurzaam waterbeheer.

Kernwaarden

Water is belangrijk voor iedereen. Voor leven, gezondheid en recreatie.

Wij dragen hieraan bij vanuit onze kernwaarden: Samen, verantwoordelijk en professioneel.

MISSIE

AQUON realiseert gedegen inzicht in waterkwaliteit. Hiermee dragen wij als geïntegreerd ketenpartner van de waterschappen bij aan een gezond en duurzaam watersysteem.

Samen werken we aan een gezond leefgebied voor flora en fauna, veilig zwemwater en schoon oppervlaktewater voor mens en dier.

Want goed water is goed leven.

VISIE

AQUON is net als water altijd in beweging. Een heldere organisatie, met kennis en innovatie als drijvende kracht. Als expert op het gebied van wateronderzoek leveren wij kwalitatief uitstekende data en verstrekken we informatie die noodzakelijk is voor degelijk waterbeheer door de waterschappen. Nu en in de toekomst.

Om expert te blijven op het gebied van wateronderzoek, geven we prioriteit aan kennisbehoud, samenwerking en innovatie. Hiervoor zoeken we verbinding met de waterschappen en andere deskundige partijen.

Werken bij AQUON betekent flexibiliteit, deskundigheid en verantwoordelijkheid. AQUON biedt haar medewerkers een inspirerende omgeving met ruimte om professioneel te werken en hun talent optimaal te ontwikkelen.

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave

SAMENVATTING VAN DIRECTIE EN BESTUUR	4
1 INLEIDING	5
1.1 TIJDSPAD EN ACTIVITEITEN	5
1.2 LEESWIJZER BEGROTING 2026	5
2 AQUON & HAAR WATERSCHAPPEN	6
2.1 MISSIE & VISIE AQUON	6
2.2 ALGEMENE ONTWIKKELINGEN IN DE OMGEVING.....	6
2.3 ALGEMENE ONTWIKKELINGEN AQUON ORGANISATIE	8
3 ONTWIKKELINGEN IN HET JAAR 2026	11
3.1 FOCUS OP HEDEN EN TOEKOMST	11
3.2 PLANNING & CONTROL CYCLUS	12
4 BEGROTING IN ÉÉN OOGOPSLAG	13
4.1 INKOMSTEN EN UITGAVEN LABORATORIUM IN 2026.....	13
4.2 FINANCIËLE INFORMATIE LABORATORIUM 2026-2030 OP HOOFDLIJNEN.....	13
5 MEETVRAAG PRODUCTIE 2026-2030	15
5.1 MEETVRAAG 2026	15
5.2 MEETVRAAG 2026-2030	16
5.3 EFFECT VAN DE PRODUCTIEVERWACHTINGEN	17
6 PARAGRAFEN	18
6.1 UITEENZETTING VAN DE FINANCIËLE POSITIE	18
6.2 PARAGRAAF ASSETMANAGEMENT	20
6.3 PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING	20
6.4 PARAGRAAF VERBONDEN PARTIJEN.....	21
6.5 WET NORMERING TOPINKOMENS.....	21
7 FINANCIËLE BEGROTING AQUON	22
7.1 INLEIDING	22
7.2 GEHANTEERDE UITGANGSPUNTEN EN NORMEN	22
7.3 BEGROTING 2026 VOOR PROGRAMMA 1: LABORATORIUM.....	23
7.4 TOELICHTING OP DE BEGROTING 2026 LABORATORIUM ACTIVITEITEN	24
7.5 FINANCIËLE BEGROTING 2026 VOOR PROGRAMMA 2: EIGENAREN GR AQUON.....	26
7.6 TOELICHTING OP DE BEGROTING 2026 EIGENAREN GR AQUON.....	26
7.7 MEERJAREN EXPLOITATIERAMING	28
7.8 VOORGENOMEN INVESTERINGEN	28
7.9 GEPROGNOSTICEERDE BALANS	29
8 KOSTENTOEREKENING EN BIJDRAGEREGELING	30
8.1 JAARLIJKSE EXPLOITATIEKOSTEN LABORATORIUM (PROGRAMMA 1)	30
8.2 KOSTEN EIGENAREN (PROGRAMMA 2).....	30
9 RISICOMANAGEMENT	31
BIJLAGEN	34
BIJLAGE 1	35

SAMENVATTING VAN DIRECTIE EN BESTUUR

Voor u ligt de programmabegroting 2026 van AQUON, inclusief meerjarenraming 2027 – 2030.

Terugblik 2024

In 2024 was AQUON volop in beweging; het was een enerverend jaar! AQUON verhuisde naar Houten. Het nieuwe en duurzame laboratorium is binnen de projectbegroting en tijdsplanning gerealiseerd. En daarnaast heeft AQUON in 2024 op doelmatige wijze een grote meetvraag voor de deelnemende waterschappen gerealiseerd: de jaarrekening 2024 toont dan ook mooie en positieve resultaten.

Actueel 2025

De centralisatie van AQUON in Houten is een feit en de ervaringen zijn boven verwachting. De medewerkers zijn enthousiast over hun nieuwe werkomgeving. De beoogde samenwerking is vanaf de eerste dag na de verhuizing ontstaan. De integratie van de voormalige vestigingen is succesvol. De verwachting is dan ook dat de begroting 2025 gerealiseerd zal worden, welke binnen de kaders van de “strategie 2020-2030 en businesscase centralisatie” is opgesteld. Dat wil zeggen dat de beoogde efficiency-effecten van de nieuwbouw al in het eerste jaar na verhuizing gerealiseerd worden. Sterker: de vele procesverbeteringen en innovaties binnen AQUON en met de waterschappen worden 100% gefinancierd vanuit de operaties. De werkelijke efficiency van het uitvoerend laboratorium overtreft de verwachtingen van de businesscase.

Continuering succesvolle strategie met nog hogere ambitie

De strategie van AQUON is succesvol, blijkend uit de groeiende productie- en productiviteitscijfers zoals verantwoord in de jaarrekeningen. AQUON is uitgegroeid tot het grootste waterlaboratorium van Nederland, functioneert als regisseur in de waterkwaliteitsketen van de waterschappen en voert een succesvolle vernieuwings- en innovatiestrategie, waaronder robotisering, veldsensoren, dna-analyses, alsmede data-transitie trajecten. Alle operationele uitvoering, samenwerking, regievoering en vernieuwing komt voort uit het enthousiasme en de inzet van leiding en personeel, waarbij de werkomgeving en de positieve financiële resultaten aanmoedigen tot nog hogere ambities.

Begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2030

De begroting en de meerjarenraming vallen binnen de beloftes van de businesscase centralisatie. De meetvraag-opgave door de waterschappen toont dat het werkvolume van AQUON blijft groeien, waarbij nog geen rekening is gehouden met de verwachte toetreding van een nieuwe eigenaar in 2027. En AQUON verwacht hier op doeltreffende en doelmatige manier invulling aan te kunnen geven. Directie, bestuur, leiding en personeel kijken reikhalzend uit naar deze mooie en uitdagende toekomst:

Met focus vooruit!

Jeen Bouma
Directeur AQUON

Piet-Hein Daverveldt
Bestuursvoorzitter AQUON

1 INLEIDING

Deze programmabegroting 2026 geeft planvorming en een financiële uitwerking van de programma's van AQUON weer. De kaders voor het programmajaar 2026 zijn vastgelegd in de Kaderbrief 2026, die in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 3 december 2024 werd besproken en vastgesteld.

1.1 TIJDSPAD EN ACTIVITEITEN

De begrotingsbehandeling 2026 loopt volgens een bekend tijdsplan en is weergegeven in onderstaande tabel:

BESTUURLIJKE PLANNING	
Behandeling concept programmabegroting 2026 in adviesorgaan platform eigenaren en het Dagelijks Bestuur	maart 2025
Zienswijzeperiode waterschappen	april-juni 2025
Ontwerpbegroting en reactienota in adviesorgaan platform eigenaren en het Dagelijks Bestuur	juni 2025
Vaststellen door het Algemeen Bestuur	1 juli 2025

1.2 LEESWIJZER BEGROTING 2026

De opzet van de begroting is ten opzichte van voorgaande jaren op enkele onderdelen aangepast volgens de herziene richtlijnen uit het Waterschapsbesluit. Enkele nieuwe onderdelen zijn toegevoegd, zoals de paragraaf assetmanagement. Gelijk aan het begrotingsjaar 2025 heeft AQUON haar begroting voor 2026 in twee programma's ondergebracht, te weten het laboratoriumdeel en het eigenaren deel.

Het eerste programmaonderdeel, 'Laboratorium AQUON', omvat de AQUON-hoofdprocessen. Hierin zijn de reguliere laboratoriumactiviteiten opgenomen. De kostenstructuur is een afgeleide van de werkprocessen van AQUON.

In het tweede programmaonderdeel, 'Eigenaar GR AQUON', is opgenomen op welke wijze de financiële afwikkeling verloopt van de ombouw en herinrichting van AQUON en daarmee de gevolgen van de strategische keuzes van de eigenaren. Op deze manier geeft AQUON een splitsing weer tussen operationele kosten en transitiekosten. Het eigenaarsdeel heeft een tijdelijk karakter. In het kader van transparantie is ervoor gekozen dit programma te blijven opnemen zolang de financiële afwikkeling nog loopt. De deelnemers hebben in de jaren 2021 tot en met 2025 de bijdragen conform businesscase centralisatie geleverd, en is conform afspraak een bestemmingsreserve gevormd voor de financiële afwikkeling in de toekomst. Vanaf het begrotingsjaar 2026 worden de uitgaven gedekt uit de bestemmingsreserve en wordt geen bijdrage meer ontvangen van de deelnemers.

In de hoofdstukken 2 en 3 wordt een toelichting gegeven op de verwachte ontwikkelingen in de omgeving en bij AQUON. In hoofdstuk 4 wordt een samenvatting van de begroting in één oogopslag gegeven. Vervolgens wordt in hoofdstuk 5 de ontwikkeling van de meetvraag van de afgelopen jaren en de meerjarenverwachting beschreven. In hoofdstuk 6 zijn de verplichte paragrafen opgenomen. In hoofdstuk 7 wordt de financiële begroting van AQUON per programma in detail uiteengezet en toegelicht, waarna de kostentoerekening en bijdrageregeling aan de waterschappen in hoofdstuk 8 worden weergegeven. Tenslotte volgt in hoofdstuk 9 een uiteenzetting van de onderkende risico's en bijbehorende beheersingsmaatregelen.

Als bijlage is de berekening van de bijdrageregeling per waterschap voor de jaren 2026 tot en met 2030 opgenomen.

2 AQUON & HAAR WATERSCHAPPEN

AQUON heeft op 7 november 2019 de strategienota 2020-2030 opgesteld. Deze strategie is opgenomen in het rapport 'Strategie 2020-2030 & businesscase Centralisatie AQUON, versie 1.1'. Uitgangspunten in deze strategie zijn de missie en visie van AQUON enerzijds en relevante omgevingsontwikkelingen anderzijds. Naast inspelen op deze ontwikkelingen ligt de focus voor AQUON op het borgen van de behaalde resultaten uit het verleden en het verhogen van de klantgerichtheid. Op basis van de strategie 2020-2030 kan AQUON invulling geven aan het takenpakket zoals verwoord is in de GR AQUON.

2.1 MISSIE & VISIE AQUON

AQUON realiseert inzicht in waterkwaliteit. Hiermee draagt AQUON, als geïntegreerd ketenpartner van de waterschappen, bij aan een gezond en duurzaam watersysteem. Samen werken we aan een gezond leefgebied voor flora en fauna, veilig zwemwater en schoon oppervlaktewater voor mens en dier. Want goed water is goed leven. AQUON is net als water altijd in beweging. Een heldere organisatie, met kennis en innovatie als drijvende kracht. Als expert op het gebied van wateronderzoek levert AQUON kwalitatief uitstekende data en verstrekt zij de informatie die noodzakelijk is voor duurzaam waterbeheer door de waterschappen. Nu en in de toekomst. Om expert te blijven op het gebied van wateronderzoek geeft AQUON prioriteit aan kennisontwikkeling, kennisbehoud, samenwerking en innovatie. Hiervoor investeert AQUON in de ontwikkeling van haar medewerkers en processen en zoekt AQUON actief de verbinding met de waterschappen en andere deskundige partijen.

Werken bij AQUON betekent flexibiliteit, deskundigheid en verantwoordelijkheid. AQUON biedt haar medewerkers een inspirerende omgeving met ruimte om professioneel te werken en hun talent optimaal te ontwikkelen.

2.2 ALGEMENE ONTWIKKELINGEN IN DE OMGEVING

De omgevingsontwikkelingen zijn een belangrijk uitgangspunt voor de tienjaarsstrategie van AQUON. De toenemende aandacht (maatschappelijk, politiek en vanuit de media) voor natuur, milieu en biodiversiteit maakt dat er meer inzicht in de waterkwaliteit wordt gevraagd en dat er hogere eisen aan de kwaliteit van analyseresultaten worden gesteld. De ontwikkelingen waarvan AQUON verwacht dat zij de grootste invloed hebben op de meetvraag, blijven de toename van en onderzoek naar milieuvreemde stoffen, klimaatverandering, de wetgeving (en normering) en de innovaties.

De behoefte aan informatie uit het riool- en zuiveringswater in verband met volksgezondheid leiden tot (nationale) samenwerkingsmogelijkheden en bieden kansen in het kader van de nationale rioolwatersurveillance (NRS). De positie van de zuiveringen in de afvalwaterketen zijn een onmisbare schakel bij dergelijke vraagstukken. De COVID-bemonsteringen zijn sinds begin 2024 ingezet op een 'waakvlam'-niveau om te kunnen opschalen als dat nodig is. Vanaf 2024 is de Nationale Rioolwater Surveillance (NRS) gestart als opvolger van de COVID- bemonsteringen. Het is nog onduidelijk of de voorgenomen bezuinigingen van het kabinet op de pandemische paraatheid voor de komende jaren worden doorgezet. Bij het RIVM lopen diverse onderzoekprogramma's in het kader van pandemische paraatheid, waarbij de waterlaboratoria in de uitvoering een belangrijke rol vervullen.

De Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater is geactualiseerd met als doel om nog meer vervuiling aan te pakken. De nieuwe maatregelen hebben als doel om de gezondheid van mens, dier en milieu te beschermen, de kwaliteit van afvalwater te verhogen en het water efficiënter te behandelen. De omvang van deze ontwikkeling zal significant zijn, maar wordt in absolute termen pas in 2025 concreet. De uitwerking van de Richtlijn loopt momenteel, de verwachting is dat er extra complexe analyses en aanvullende monitoring benodigd zullen zijn. AQUON is in dit kader en in overleg met de waterschappen begonnen met het ontwikkelen van een monsternamen- en analyse methode voor microplastics. Deze ontwikkelingen zullen niet voor 2027 in werking treden. In de meerjarenverwachting is deze meegenomen in de meetvraag en het kostenpatroon.

Daarnaast zijn er ontwikkelingen (politiek debat en media-aandacht) die meer kwalitatief zijn te beschouwen of pas invloed hebben als ze optreden (milieu-incidenten en calamiteiten). AQUON begrijpt de rol die de waterschappen spelen in het publieke debat over duurzaamheid, natuur en milieu en welke rol AQUON heeft in het adviseren en van informatie voorzien van de waterschappen. In een wereld waarin steeds meer aandacht is voor natuur en milieu en milieu-incidenten steeds prominenter worden uitgemeten, is het van belang dat onderzoeksresultaten door AQUON volledig, betrouwbaar en tijdig worden opgeleverd. De veranderingen in het politieke speelveld maakt een aantal ontwikkelingen echter ook onzeker, zoals bijvoorbeeld bezuinigingen op pandemische paraatheid en de wijze van anticiperen op de KRW doelstellingen in 2027.

In het kader van het einde van de huidige KRW periode (2027) is naar voren gekomen dat de verwachte resultaten uitblijven. Belangrijke vaststelling is dat het niet eenvoudig is om verantwoording af te leggen over de bereikte resultaten van de gedane inspanningen. Naast de toestandsmeting (beleidsmonitoring) wordt er nu door de Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA) gewerkt aan een Ecologisch Beoordelingssysteem Oppervlaktewater (EBEO 2.0). Het beoordelingssysteem omvat naast een toestandsmeting (nul-meting) ook diagnostische monitoring en effectmonitoring. Hiermee wordt meer inzicht gekregen in de oorzaken en knelpunten en kunnen de waterschappen gerichter maatregelen nemen en beheer aanpassen om tot een betere waterkwaliteit te komen. Het meten van het effect biedt daarna een betere basis voor verantwoording. Door verdere ontwikkeling en uitbreiding van de knelpuntenanalyse wordt meer inzicht verkregen en ontstaat een beter handelingsperspectief.

De huidige KRW periode loopt 2027 af. Afhankelijk van de aanpassingen in een vervolg kan ook de monitoring vraag veranderen. Dat zou kunnen leiden tot nieuwe producten. Bij de ontwikkeling van het EBEO wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de monitoring voor de KRW zodat alle monitoringsgegevens optimaal gebruikt worden.

Het herstel van de ecologische kwaliteit vordert onvoldoende, er wordt steeds meer bekend over de schadelijke impact van stoffen in het oppervlaktewater. Belangrijk is ook dat er heel veel schadelijke stoffen in het watersysteem komen en er slechts een deel gemeten wordt, er weinig bekend is over het stapel effect van de stoffen gezamenlijk en dat veel stoffen al bij zeer lage concentraties schadelijk/toxisch zijn. De onderstaande producten zijn en worden ontwikkeld:

- Het meten van Lage waarden van toxische stoffen zal waarschijnlijk toenemen en er zullen stoffen bijkomen
- Bioassays om het effect van toxische stoffen op het biologisch leven te bepalen zullen opkomen. Nu worden deze nog beperkt gebruikt.
- Toxinen meten in het zwemwater is een directe bepaling van de kwaliteit en kan in een korter tijdsbestek dan de traditionele methode.

Samen met onderzoeksinstituten en de praktijk van de monitoring (ILOW) zal er de komende jaren gewerkt worden aan methodes die inzicht geven op de vragen m.b.t. toxiciteit.

AQUON opereert als kennis- en netwerkorganisatie om inzicht te geven in de waterkwaliteit. De kennis

en capaciteit op het gebied van waterkwaliteit zit bij een diversiteit aan organisaties, zoals (rijks)instituten, universiteiten, waterschappen, collega waterschapslaboratoria en (commerciële) marktpartijen. Kennisontwikkeling en research & development vindt op vele plaatsen en in diverse samenwerkingsverbanden plaats. AQUON voegt bij onderzoeken samen met deze instellingen de praktijkervaring en productie expertise toe binnen de onderzoeksprogrammering.

De ontwikkelingen in de sensortechnologie, de metingstechnologie, de laboratoria-instrumenten en in het vergaren en beheren van data gaan snel. De borging en ontsluiting van data wordt steeds belangrijker om tot een integraal inzicht van waterkwaliteit te komen. Het proces van digitale transformatie (data, databeheer en datamanagement) speelt hierbij een belangrijke rol. Veel van deze ontwikkelingen komen in samenwerkingsverbanden van publieke en private partijen tot stand, waarbij gebruik wordt gemaakt van subsidie- en financieringsmogelijkheden. De initiatieven uit 2025 om de datastromen in de waterketen van laboratorium naar waterschap naar informatiehuis water te optimaliseren en om data sneller en actueler ter beschikking te krijgen worden verder geïntensiveerd.

AQUON onderkent relatief grote en invloedrijke ontwikkelingen in haar omgeving, waarop zij met haar strategie inspeelt. Op lange termijn (2030 en volgende jaren) is minder zeker hoe de werkelijkheid eruit zal zien, zoals ook beschreven in het scenario-onderzoek van de waterschappen, opgesteld door adviesbureau IPR-Normag (rapport d.d. 5 februari 2020). AQUON zal, door haar organisatie continue wendbaar en flexibel te houden, zich goed op mogelijke ontwikkelingen kunnen blijven aanpassen.

AQUON heeft in 2024 een toetredingsstrategie uitgewerkt ten behoeve van het uitbreiden van het aantal eigenaren voor de GR AQUON. Hierin worden uitgangspunten en kaders geformuleerd voor eventuele toetreding van een waterschap, waarbij zowel de invalshoek vanuit de waterschappen als die vanuit AQUON worden belicht. Deze toetredingsstrategie is algemeen toepasbaar voor de toetreding van een waterschap. Hiermee zijn de randvoorwaarden voor een toetreding vastgesteld en staat de organisatie klaar om bij een potentiële nieuwe deelnemer een snel besluitvormingsproces te kunnen doorlopen.

2.3 ALGEMENE ONTWIKKELINGEN AQUON ORGANISATIE

Om onderzoeksresultaten volledig, betrouwbaar en tijdig te kunnen leveren is AQUON geaccrediteerd, wat betekent dat de resultaten voldoen aan alle wettelijke eisen en kwaliteit en gegarandeerd betrouwbaar zijn. Daarnaast heeft AQUON als enige waterlaboratorium een calamiteitendienst (metingen zijn 24/7 mogelijk, dus ook in het weekend en buiten reguliere (kantoor)uren).

Ontwikkeling kennis

Als kennisorganisatie verzekert AQUON zich dat voor elk proces de kennis in huis aanwezig is om als professioneel ketenpartner én als opdrachtgever te kunnen functioneren. AQUON zet actief in op de ontwikkeling van haar organisatie en medewerkers. Om up-to-date te blijven zoekt AQUON de samenwerking met deelnemende waterschappen en andere partijen zoals externe kennisinstituten en/of marktpartijen. Ook participeert AQUON in nationale subsidie- en innovatieprojecten om zo bij te dragen aan de (eigen) kennisontwikkeling en kennisbehoud.

Capaciteit

Voor het uitvoeren van de werkzaamheden maakt AQUON weloverwogen keuzes wat betreft het al dan niet zelf doen of uitbesteden van haar werk. Als grootste waterschapslaboratorium van Nederland is AQUON een factor van betekenis binnen de markt. Op basis van de vastgestelde 'Make, Buy, Ally' strategie (2019 en herijkt in 2022) maakt AQUON keuzes om een deel van het werk zelf te doen, zowel op basis van bedrijfseconomische afwegingen als op basis van kennisbehoud en -ontwikkeling. Door eigen kennis en vaktechnisch inzicht kan in

geval van uitbesteding worden beoordeeld of de geleverde producten en diensten voldoen aan de gewenste kwaliteit.

Innovatie

AQUON omarmt de kansen die innovatie biedt. Inzicht in en beheersing van de waterkwaliteit vergen, vooral in het licht van de toenemende hoeveelheid milieuvreemde stoffen, steeds meer en betere gegevens.

AQUON heeft in afstemming met de waterschappen een verandering in de focus aangebracht op de verwachte innovaties. In de strategie 2020-2030 waren drie prioriteiten in de innovatieve ontwikkelingen onderscheiden, te weten sensortechnologie, DNA-gerelateerde technieken en big data. Sinds begin 2024 is de focus van de ontwikkelingen in plaats van op sensing gericht op de bijzondere monitoring zoals die voor bijvoorbeeld Zeer Zorgwekkende Stoffen, toxische stoffen, Passive Sampling en analyses met lage Rapportage Grenzen. Daarnaast blijven de andere twee hoofdlijnen eDNA/qPCR onderzoek (sinds 2022 opgenomen in de standaard dienstverlening van AQUON) en (big) data. De digitale transformatie (data, databeheer en datamanagement) krijgt in samenspraak met de waterschappen meer en meer vorm, waarbij de (digitale) ketenprocessen steeds meer en beter op elkaar worden afgestemd.

Verder wordt ingezet op andere innovatieve ontwikkelingen op het gebied van bioassays, microverontreinigingen (waaronder ook microplastics) en meer effectgericht onderzoek, in goede afstemming met de waterschappen. Het verder implementeren van deze innovatieve ontwikkelingen in de werkprocessen vraagt aandacht en tijd, mede ook omdat de ontwikkelingen zich verder zullen verdiepen en verbreden.

AQUON financiert haar innovaties binnen het programma laboratorium met de huidige operatie. Dit is reeds jaren zeer succesvol gebleken, en zorgt voor een hoog niveau van innovatie en vernieuwing. Een voorwaarde om het gewenste niveau van innovatie te blijven vasthouden is stabiliteit van de meetvraag.

Personeel

Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt lukt het AQUON om voor de operationele functies de vacatures steeds in te vullen. AQUON besteedt veel aandacht aan interne opleidingstrajecten en leidt haar (hydrobiologische) analisten deels zelf op. De uitdaging zit met name bij de invulling van specialistische en ICT-gerelateerde functies.

Informatieveiligheid

Binnen AQUON is aandacht voor informatieveiligheid een continu proces. AQUON heeft structureel de nodige veiligheidsvoorzieningen gerealiseerd om de continuïteit en veiligheid te waarborgen. AQUON is in 2024 het proces gestart om tot een certificeerbaar ISMS (conform ISO 27001) te komen, waarbij het doel is om eind 2026 conform ISO 27001 gecertificeerd te zijn. Op deze manier hebben alle beveiligingsmaatregelen eind 2027 het minimale BIO-Basisbeveiligingsniveau (BBN). De vervolgstap is om vanaf 2028 informatiebeveiliging pro-actief en risico-gebaseerd aan te kunnen pakken, zodat de beschikbaarheid en integriteit van onze informatie gegarandeerd is.

Duurzaamheid

Voor AQUON en haar eigenaren is duurzaamheid een relevant onderwerp. AQUON onderscheidt duurzaamheid in 3 categorieën:

Energieverbruik

Op het gebied van energieverbruik is er bij de nieuwbouw veel gedaan. Het bestuur heeft voor de realisatie van het nieuwe laboratorium gekozen voor een hoog duurzaamheidsniveau. In de komende jaren zal hierover gerapporteerd worden en gestreefd worden naar meer gebruik van duurzame energie en besparing waar mogelijk in het productieproces. Bij de aanbesteding van de nieuwe voertuigen voor monsternamen zal dit een belangrijk criterium zijn.

Restproducten/afval

Tijdens de nieuwbouw en de verhuizing is de energie van de medewerkers in 2024 en 2025 vooral gericht op het goed laten verlopen van de verplaatsing van ons productieproces van Leiden en Tiel naar Houten. Met ingang van 2026 zullen de medewerkers hun creativiteit en inventiviteit ook weer inzetten op slim produceren. Daarbij zal de aandacht mede gericht zijn op de mogelijkheden van vermindering van afval en logistieke volumes door bijvoorbeeld vermindering van meetvolumes, efficiëntie in de logistiek, gebruik van water gebaseerde verbruiksmiddelen in plaats van bijvoorbeeld verbruiksmiddelen gebaseerd op chemische middelen.

Uitgangspunt voor de verduurzaming is dat de kwaliteit minimaal gelijk moet blijven. Waar nodig of mogelijk wordt robotisering en automatisering ingezet.

Duurzame inzetbaarheid van de medewerkers

De ruimte in houten geeft een goede mogelijkheid om processtromen efficiënter in te richten. Daarbij wordt in de hele keten gekeken wat de mogelijkheden zijn ter optimalisatie. Dit kan zijn in minder (zware) handelingen, waardoor duurzaam inzet van de medewerker geborgd wordt.

Dienstverlening en advies aan de waterschappen

AQUON werkt verder aan de ontwikkeling van screening en uitbreiding van de mogelijkheden op dit gebied. Hierbij is het doel van deze analyse en rapportagevorm een belangrijke combinatie. Dat betekent dat deze rapportage alleen wat betekent met een passend advies over de geleverde informatie. Dit wordt samen met de waterschappen vorm gegeven.

Daarnaast heeft AQUON veel kennis en ervaring in monitoring en wat er met monitoring aan inzicht verkregen kan worden. In de samenwerking met de waterschappen/opdrachtgevers zal AQUON haar kennis en ervaring op dit gebied meer inbrengen aan het begin van het proces om tot de meest optimale monitoring te komen voor de vraagstelling vanuit de opdrachtgevers. In de rapportages die op verzoek van de opdrachtgevers gemaakt worden kan ook die koppeling tussen vraag en data meer inzichtelijk gemaakt worden. Dit helpt om de waterschappen het beste inzicht te geven om tot beheer- en/of inrichtingsmaatregelen te komen.

3 ONTWIKKELINGEN IN HET JAAR 2026

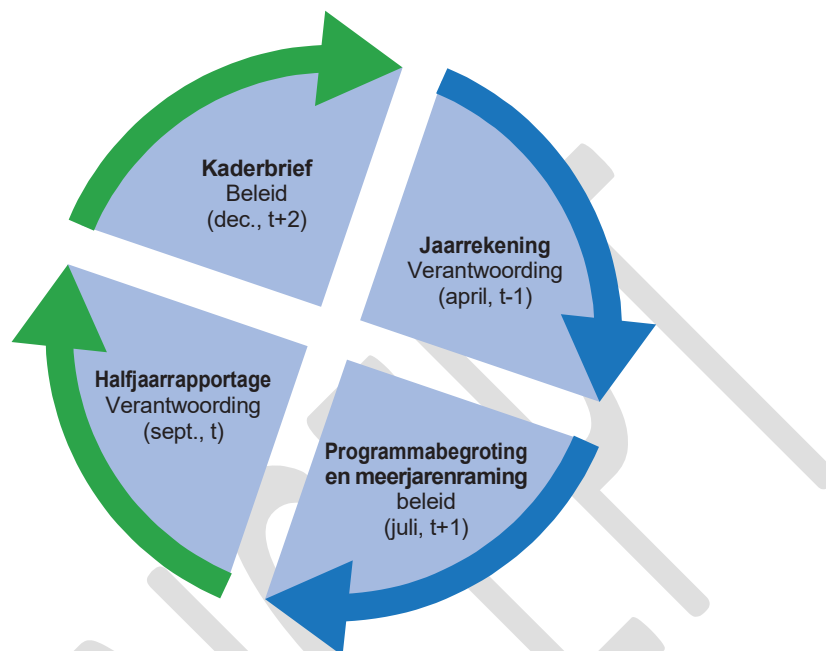
3.1 FOCUS OP HEDEN EN TOEKOMST

AQUON levert een essentiële bijdrage door inzicht te verschaffen in de waterkwaliteit. De noodzaak voor verdergaande ketensamenwerking van de waterschappen en AQUON vormde de basis voor AQUON2.0. Dit heeft geresulteerd in een aantal ambities die de waterschappen hebben vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling AQUON en het formuleren van een heldere missie en visie van AQUON. De ervaringen uit recente jaren en de externe ontwikkelingen leiden vervolgens tot een aangescherpte focus:

- **Performance:** het handhaven van het huidige hoge kwaliteitsniveau van de monitoring van waterkwaliteit, het voortzetten van de ontwikkelingen op de bestaande dienstverlening en het verstevigen van de unieke positie van AQUON als inwinnings- en laboratoriumproces. Sensormonitoring en het gebruik van DNA-technologie (eDNA/qPCR) maken inmiddels onderdeel uit van de dienstverlening.
- **Innovatie:** optimalisatie van alle processen en investeren in nieuwe technologie en kennis. Het verbreden, verdiepen en verbeteren van de AQUON inwinnings- en laboratoriumprocessen, zodat de beschikbare data optimaal kan worden opgeslagen en uitgewisseld. Eenmalige opslag van data voor meervoudig gebruik is daarbij het uitgangspunt. De digitale transformatie is de leidraad voor de komende jaren om daar invulling aan te geven. AQUON zal hierbij nauw aansluiten bij de ontwikkelingen en de concrete wensen van haar partners zodat hiermee in de keten optimaal voordeel kan worden behaald. Bijzondere monitoring (zie ook hoofdstuk 2), eDNA en (big) data zijn daarbij de hoofdlijnen, maar ook nieuwe ontwikkelingen op het gebied van toxiciteitsmetingen, bioassays, microverontreinigingen (waaronder ook microplastics) en meer effectgericht en diagnostisch onderzoek spelen daarbij een rol.
- **AQUON en haar medewerkers:** medewerkers zijn de kracht van AQUON. Het streven is om te komen tot een sterke formatie van medewerkers door hen de kans te geven hun talenten te ontwikkelen. De ontwikkeling van medewerkers betekent tegengesteld ook de ontwikkeling van AQUON als organisatie. De sterke betrokkenheid van medewerkers en hun wens om bij AQUON te werken verdienen waardering. Daarbij speelt de ontwikkeling van de interne cultuur een belangrijke rol.
- **Samenwerking:** optimalisatie van de interne samenwerking leidt tot een efficiëntere workflow en een hogere medewerker tevredenheid. Als (keten)partner wil AQUON de samenwerking en verbinding met deelnemende waterschappen verder verdiepen en hierbij intensief afstemmen over het opzetten van nieuwe analysepakketten. AQUON wil in de rol van regievoerder een gelijkmatige planning van de opdrachten realiseren om stappen te kunnen zetten op het gebied van efficiency bij zowel AQUON als bij haar deelnemende waterschappen.
- **Rechtmatigheidsverantwoording:** sinds 2025 is de verantwoording van de rechtmatigheid verlegd van de accountant naar het Dagelijks Bestuur. Dit leidt tot een intensievere samenwerking binnen en tussen de afdelingen. De Rechtmatigheidsverantwoording is geïmplementeerd binnen de organisatie en operationeel.

3.2 PLANNING & CONTROL CYCLUS

In de Planning & Control cyclus (P&C cyclus) wordt inhoud gegeven aan het proces van richting geven en op koers houden van de organisatie. Door middel van deze documentatie geven we vorm aan de programma's en bewaken we de voortgang. De Planning & Control cyclus ziet er als volgt uit:

Afbeelding 1: Planning & Control cyclus.

Conform de presentatie van de jaarcijfers in de afgegeven jaarrekeningen kent AQUON een adequate beheersing van haar financiële middelen en geven de cijfers een getrouw beeld van de werkelijkheid. In deze programmabegroting wordt een verwachting weergegeven van de ontwikkeling in het jaar 2026. Aangezien AQUON zich volop ontwikkelt, is het mogelijk dat gedurende het jaar 2025 AQUON zich door nieuwe inzichten en/of omgevingsfactoren dient aan te passen. Mocht er aanleiding zijn op basis van een veranderde omgeving de programmabegroting aan te passen, dan zal AQUON dit door middel van een begrotingswijziging kenbaar maken bij het Algemeen Bestuur.

Op basis van de P&C cyclus stuurt AQUON met name op enkele prestatie-indicatoren, productieoutput en acceptabele kosten. Dit vraagt een goede beoordeling van de resultaten om zo aan te kunnen geven waar bijsturingmogelijkheden aanwezig zijn. Dit geeft het management een stuur, een houvast om haar dienstverlening te kunnen uitvoeren. Het Laboratorium Informatie Management Systeem (LIMS), de urenverantwoording en het financiële systeem leveren rapportages, maandelijks worden deze op bedrijfsvoering niveau met het management doorgesproken en periodiek worden de resultaten tussen de directie en de betreffende manager in het P&C gesprek besproken.

Sturing wordt door het management mede vormgegeven door het realiseren van de productievraag van de deelnemende waterschappen op basis van het beschikbare budget. In 2026 worden het platform Eigenaren en het Algemeen Bestuur met het halfjaarrapport geïnformeerd over de ontwikkelingen zodat tijdige (bij-)sturing mogelijk wordt.

4 BEGROTING IN ÉÉN OOGOPSLAG

4.1 INKOMSTEN EN UITGAVEN LABORATORIUM IN 2026

Hier komt nog plaatje met de weegschaal

Afbeelding 2: Begroting in één oogopslag (bedragen x €1.000).

4.2 FINANCIËLE INFORMATIE LABORATORIUM 2026-2030 OP HOOFDLIJNEN

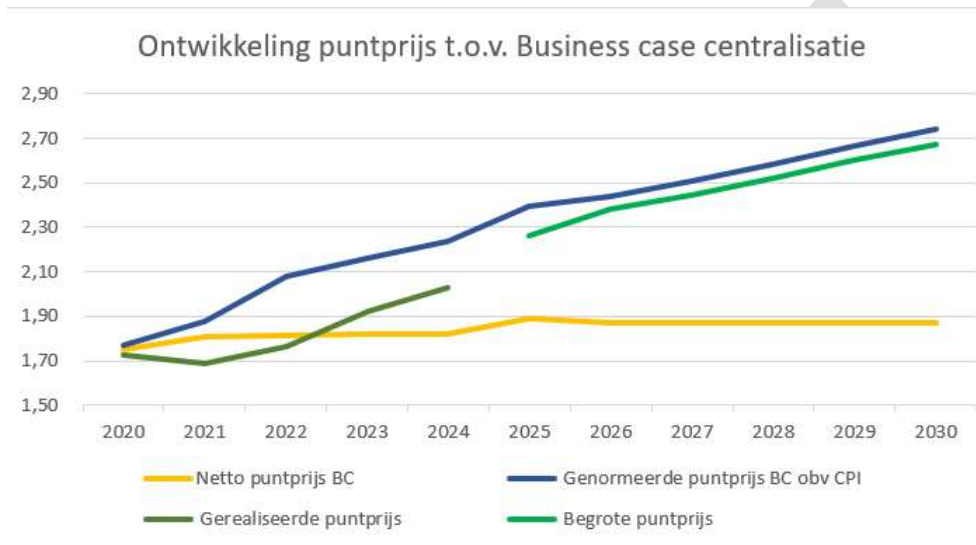
LABORATORIUM bedragen X €1.000	BEGROTING EN RAMINGEN TIJDREKS 2026-2030				
	2026 begroot	2027 geraamd	2028 geraamd	2029 geraamd	2030 geraamd
Personeelskosten	22.990	24.180	25.205	26.061	26.943
Overige bedrijfslasten	4.240	4.448	4.670	4.810	4.954
Goederen en diensten	4.635	4.829	5.014	5.185	5.341
Uitbestedingen	6.400	7.250	7.701	8.029	8.254
Kapitaalslasten	5.210	5.940	6.700	7.300	7.400
Onvoorzien lasten	200	200	200	200	200
Mutatie bestemmingsreserve	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	20	20	20	20	20
Totale kosten	43.695	46.866	49.510	51.605	53.112
Bijdrage derden	600	600	600	600	600
Bijdragen waterschappen	43.095	46.266	48.910	51.005	52.512
Totale inkomsten	43.695	46.866	49.510	51.605	53.112

Tabel 1: Samenvatting begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2030 programma laboratorium.

4.3 ONTWIKKELING VAN DE PRIJS PER VERKOOPPUNT IN DE TIJD

AQUON is sinds het besluit tot centralisatie in 2020 jaarlijks in staat geweest om door efficiënte inzet van mensen en middelen de stijging van kosten per verkooppunt onder het niveau van de prijsindex te houden. Door de focus op efficiency en de centralisatie is de focus en ambitie op innovatie afgelopen jaren niet op het gewenste niveau geweest. Nu de centralisatie is afgerond, is er ruimte voor een impuls en verdere focus op de innovatie, waarbij het kostenniveau van de totale operatie nog steeds binnen de kaders van de businesscase zal blijven. Het lijkt op deze manier haalbaar de innovatie bestendig binnen de operatie te kunnen financieren, waardoor AQUON geen aanleiding ziet om dit beleid komende 5 jaar te wijzigen.

Onderstaande grafiek toont de ontwikkeling van de gerealiseerde prijs per verkooppunt in relatie tot de genormeerde prijs per punt (netto puntprijs uit businesscase, gecorrigeerd met werkelijke CPI).

5 MEETVRAAG PRODUCTIE 2026-2030

De opdrachtgevers van de waterschappen hebben hun verwachte meetvraag op hoofdlijnen tot en met 2030 opgegeven. Op basis hiervan heeft AQUON een beeld van de te verrichten werkzaamheden in de komende jaren en op welke wijze zij haar bedrijfsvoering kan inrichten.

5.1 MEETVRAAG 2026

Productie/Meetvraag	Werkelijke Productie						Meetvraag	
	2014	2020	2021	2022	2023	2024	2025*	2026
Aa en Maas	794.197	1.659.617	1.986.993	1.821.055	1.866.996	2.024.942	1.990.000	1.967.000
Brabantse Delta	1.481.131	1.456.317	1.533.784	1.708.102	1.830.106	1.989.895	1.776.727	1.776.727
De Dommel	1.007.880	1.149.110	1.345.369	1.424.361	1.289.096	1.438.896	1.524.530	1.509.300
Delfland	754.853	1.256.499	1.301.466	1.288.948	1.667.007	1.774.636	1.635.218	1.608.982
Hollandse Delta	1.550.417	2.375.815	2.659.575	2.115.638	2.537.828	2.056.764	2.558.135	2.627.000
Rijnland	1.925.326	2.348.512	2.504.511	2.760.659	2.577.581	2.817.364	2.900.000	2.950.000
Rivierenland	1.894.387	2.849.439	2.638.354	2.226.052	2.527.277	2.316.127	2.488.230	2.501.590
Schieland en Kr'waard	551.809	914.139	985.975	1.114.580	1.210.818	963.796	902.500	1.152.500
Stichtse Rijnlanden	784.590	1.382.142	1.262.025	1.333.073	1.320.876	1.316.144	1.893.208	1.433.208
Subtotaal	10.744.590	15.391.590	16.218.052	15.792.468	16.827.585	16.698.564	17.668.548	17.526.307
indexcijfer jaar 2014=100	100	143	151	147	157	155	164	163
NRS bemonsteringen		137.831	1.524.568	1.958.202	1.762.971	571.281	562.658	562.658
Totaal	10.744.590	15.529.421	17.742.620	17.750.670	18.590.556	17.269.845	18.231.206	18.088.965

* Hernieuwde opgave meetvraag november 2024

Tabel 3: De ontwikkeling in de meetvraag van 2014-2026.

Ontwikkeling meetvraag

De opgegeven meetvraag van de deelnemers voor 2026 blijft met 17,5 miljoen verkooppunten (VP) nagenoeg gelijk aan de hernieuwde opgave voor 2025 (17,7 miljoen VP). Op basis van de uitvraag baseert AQUON haar productieniveau voor haar begrotingsperspectief inclusief NRS-bemonsteringen in 2026 op 18 miljoen verkooppunten voor deelnemende waterschappen.

Nationale Rioolwater Surveillance

De Unie van Waterschappen (UvW) heeft afspraken gemaakt met het ministerie van VWS en het RIVM over een vijfjarige samenwerking op het gebied van afvalwatersurveillance. Nadat van 2021 tot en met 2023 'slechts' vijf maal per week per RWZI een COVID-bemonstering werd uitgevoerd, is dit vanaf 2024 gereduceerd tot gemiddeld 1,4 maal per RWZI per week.

Het bestuursakkoord voor de COVID monitoring beslaat de jaren 2021 tot en met 2025. De verwachting is dat de waakvlam monitoring daarna wordt voortgezet, waarvoor nieuwe afspraken moeten worden gemaakt. Voor 2026 is een meetvraag van circa 0,6 miljoen verkooppunten voor de bemonsteringen in het kader van de Nationaal Rioolwater Surveillance (NRS) opgenomen. Zolang nog geen sprake is van structurele financiering vanuit de waterschappen wordt de omvang van de NRS-bemonsteringen in de tabellen in een aparte regel weergegeven.

5.2 MEETVRAAG 2026-2030

Het meerjarig perspectief op de verwachte productie van de individuele deelnemende waterschappen wordt in tabel 4 weergegeven.

De Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater is vastgesteld op 5 november 2024. Nederland heeft 3 jaar de tijd deze in eigen wetgeving vorm te geven. Bij de opgave van de meetvraag voor de programmabegroting van 2026 is reeds door een aantal deelnemers geanticipeerd op de verwachte ontwikkelingen van de monitoring voor stedelijk afvalwater vanuit deze nieuwe Europese Richtlijn. Het effect voor 2026 is beperkt, maar vanaf 2027 is de invloed duidelijk zichtbaar. De eerste indicaties van deze omvang uit 2024 zijn in 2025 verder uitgewerkt samen met de experts van onze waterschappen, waardoor dit inzicht voor 2026 reeds nauwkeuriger is geraamd. In 2025 vindt in samenwerking met de expertgroep en platform opdrachtgevers een nadere verificatie van de meerjaren opgave 2027-2030 plaats, zodat een en ander voor de programmabegroting van 2027 nog beter kan worden geprognostiseerd.

In de meerjaren meetvraag is nog geen rekening gehouden met een (mogelijke) toetreding van waterschap Limburg per 1-1-2027. Verwerking van de effecten van deze toetreding zullen een plaats krijgen in de programmabegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031.

MEETVRAAG	Hernieuwde Opgave	Programma Begroting	Meerjarenraming inclusief Richtlijn Stedelijk Afvalwater			
	2025 *	2026	2027	2028	2029	2030
Aa en Maas	1.990.000	1.967.000	1.932.000	1.922.000	2.257.000	2.342.000
Brabantse Delta	1.776.727	1.776.727	1.776.727	1.776.727	1.776.727	1.776.727
De Dommel	1.524.530	1.509.300	1.602.300	1.612.300	1.602.300	1.662.300
Delfland	1.635.218	1.608.982	1.784.595	1.616.866	1.616.866	1.616.866
Hollandse Delta	2.558.135	2.627.000	2.693.000	2.953.000	2.838.000	2.683.000
Rijnland	2.900.000	2.950.000	3.070.000	3.490.000	3.490.000	3.490.000
Rivierenland	2.488.230	2.501.590	2.634.050	2.572.550	2.573.550	2.573.550
Schieland en de Krimpenerwaard	902.500	1.152.500	1.217.500	1.217.500	1.217.500	1.217.500
Stichtse Rijnlanden	1.893.208	1.433.208	1.648.208	1.648.208	1.648.208	1.648.208
Subtotaal waterschappen	17.668.548	17.526.307	18.358.380	18.809.151	19.020.151	19.010.151
indexcijfer jaar 2014=100	164	163	171	175	177	177
Onvoorzien **						
Subtotaal	17.668.548	17.526.307	18.358.380	18.809.151	19.020.151	19.010.151
COVID bemonsteringen	562.658	562.658	562.658	562.658	562.658	562.658
Totaal inclusief COVID	18.231.206	18.088.965	18.921.038	19.371.809	19.582.809	19.572.809

* Hernieuwde Opgave: Opgave van de waterschappen in Q4 2024

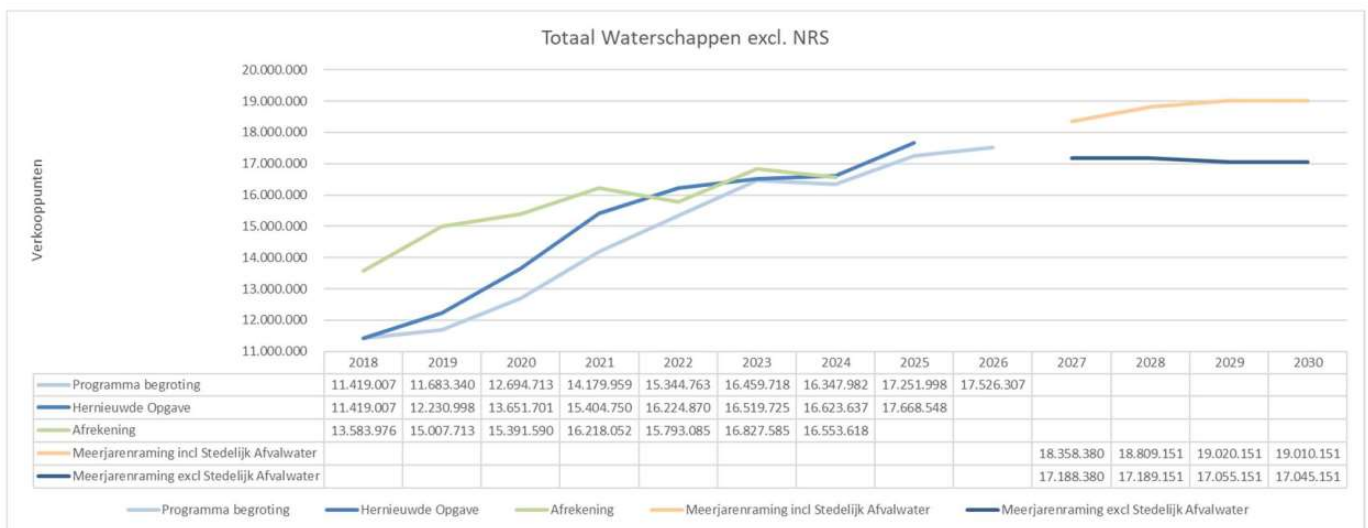
** Onvoorzien: Vanaf 2025 wordt de meetvraag aangevuld om tot de basismetvraag van 17.2 miljoen VP te komen zoals bestuurlijk vastgesteld

Tabel 4: De opgave van de verwachte meetvraag 2026-2030 inclusief verwachte meetvraag stedelijk afvalwater.

5.3 EFFECT VAN DE PRODUCTIEVERWACHTINGEN

De opdrachtgevers/waterschappen zijn zelf verantwoordelijk voor hun opgegeven meetvraag voor de komende jaren. Deze productieverwachting is een belangrijk gegeven voor de bedrijfsvoering van AQUON. AQUON heeft de productieverwachting vooraf doorgesproken met haar opdrachtgevers.

In tabel 4 is de trend door middel van een indexcijfer weergegeven. Op basis van het indexcijfer kan geconcludeerd worden dat de productie op de lange termijn stabiliseert en op korte termijn stijgt. Deze stijging is in de afgelopen jaren hoger geweest dan de jaarlijkse opgave van de opdrachtgevers. Dit wordt over het algemeen veroorzaakt doordat gedurende het jaar aanvullende monitoring en projecten gewenst worden.

Afbeelding 3: Meetvraag ontwikkeling in de tijd.

In de meetvraag is een ingeschat aandeel onderzoeken opgenomen waartoe AQUON zelf (nog) niet is uitgerust en/of wat boven de bezettingsgraad uit zal komen. Deze onderzoeken worden door AQUON uitbesteed aan partners. AQUON constateert dat de vraag naar specialistische analyses stijgt. Specialistisch onderzoek zoals het landelijk medicijnrestenonderzoek blijft in omvang toenemen. Ook is er een toename in de diversiteit van de te onderzoeken stoffen in de afgelopen jaren te zien. Op verzoek van de opdrachtgevers worden ook de (voor)onderzoeken ten behoeve van waterbodemonderzoek in toenemende mate in eigen huis uitgevoerd.

Op basis van de opgegeven productiewaarden ontvangen de opdrachtgevers viermaal per jaar een voorschotfactuur gebaseerd op de begrote kosten en de begrote productiewaarden. De werkelijke jaarkosten worden door AQUON op basis van de werkelijke productiewaarden volgens de vastgestelde bijdrageregeling afgerekend. In bijlage 1 is de berekening voor het jaar 2026 (en verdere jaren) nader uitgewerkt.

6 PARAGRAFEN

WETTELIJKE PARAGRAFEN

Overeenkomstig het waterschapbesluit zijn in de programmabegroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2030 de paragrafen opgenomen welke verplicht zijn te vermelden. Met deze paragrafen wordt bereikt dat de uitgangspunten, de hoofdlijnen van het (nieuwe) beleid met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, evenals de financiële gevolgen van dat beleid worden verankerd.

6.1 UITEENZETTING VAN DE FINANCIËLE POSITIE

FINANCIERING

In 2011 en 2013 zijn vanwege de aanschaf van de panden leningen aangetrokken. Verder zijn er in 2023 en 2024 nieuwe leningen aangetrokken voor de nieuwbouw. Deze langlopende leningen, inclusief kortlopende faciliteiten, leiden niet tot een herziening van de leningenportefeuille voor het begrotingsjaar 2026. Verwacht wordt dat de reguliere financieringsbehoefte in het jaar 2026 geheel in het huidige financieringsarrangement met de bankinstellingen past.

WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

AQUON kent geen (algemene) reserves. Voor wat betreft de financiële risico's geldt dat de deelnemers van de GR AQUON aansprakelijk zijn voor de niet afgedekte risico's.

In het begrotingsjaar 2026 en in de meerjarenraming 2027-2030 is op de mogelijke financiële risico's zo adequaat mogelijk geanticipeerd. AQUON heeft vanuit een kwantitatieve risicoanalyse vastgesteld dat er inderdaad risico's met een financieel effect zijn. De belangrijkste risico's met een financieel effect zijn:

- Toename in gevraagde dienstverlening van waterschappen waartoe het laboratorium AQUON niet is ingericht. Deze diensten worden uitbesteed aan partners. AQUON heeft zo goed als mogelijk samen met de waterschappen deze dienstverlening geïnventariseerd en daaruit volgend eenzelfde kostenniveau gehanteerd als in 2025. Het toe te passen verrekensysteem voorziet in eventuele meer-productie zodat deze door de veroorzaker wordt betaald.
- In de risicoparagraaf wordt uitgebreid stil gestaan bij deze en andere risico's. Voor eventuele andere risico's is een begrotingspost onvoorzien opgenomen.

STAND EN VERLOOP BESTEMMINGSRESERVES EN VOORZIENINGEN

Aan het eind van het jaar 2026 heeft AQUON een bestemmingsreserve ten behoeve van de voorziene relatief hoge eenmalige kosten in verband met de centralisatie. In de programmabegroting Eigenaren wordt deze kostenpost verder geduid.

WATERSCHAPSBELASTING

AQUON int geen belastingen, derhalve is deze paragraaf niet van toepassing.

KENGETALLEN

In het Besluit begroting en verantwoording (BBV) is voorgeschreven dat een gemeenschappelijk regeling een basisset van vijf kengetallen moet opnemen in de begroting. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de (ontwikkeling van de) financiële positie. De uniforme kengetallen bieden de mogelijkheid om onderling cijfers te vergelijken. Daarmee dragen deze kengetallen bij aan de controlerende en kader stellende rol van het bestuur. In de tabel zijn de kengetallen weergegeven die verplicht in de programmabegroting moeten worden opgenomen. Een toelichting wordt bij de kengetallen weergegeven.

KENGETALLEN AQUON					
	Begroting 2026 %	Raming 2027 %	Raming 2028 %	Raming 2029 %	Raming 2030 %
Weerstandsvermogen			Niet van toepassing		
Netto schuldquote	109%	102%	96%	90%	84%
EMU saldo	-711.000	121.000	950.000	1.525.000	1.625.000
Wendbaarheid van de begroting	12%	13%	14%	14%	14%
Lastendruk			Niet van toepassing		

Toelichting kengetallen

1 Weerstandvermogen

Het weerstandvermogen is een ratio die aangeeft in hoeverre een organisatie eventuele calamiteiten financieel kan opvangen. Het is de verhouding tussen de beschikbare financiële reserves die bedoeld zijn voor risico's die zich voordoen (de weerstandcapaciteit) en de waarde van alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. AQUON heeft naast de bestemmingsreserve, in verband met de centralisatie, geen eigen vermogen. In de begroting is jaarlijks een bedrag van 200.000 euro opgenomen voor onvoorziene lasten. Daarnaast staan de deelnemers staan garant voor eventuele tekorten in de exploitatie.

2 Netto schuldquote

Het kengetal geeft de verhouding weer tussen de omvang van de netto schuld (schuldpositie) en de totale opbrengsten. In de periode 2026 t/m 2030 neemt de netto schuldquote af en verschuift deze van categorie neutraal naar gezond. *Signaleringswaarde GTK 2020: <90% = gezond | 90-130% = neutraal | >130% is risicovol*

3 EMU-saldo

In het kader van een verantwoorde ontwikkeling van de economie en het monetaire stelsel binnen de landen die deelnemen aan de Economisch en Monetaire Unie (EU) zijn afspraken gemaakt over het overheidstekort. Binnen de overheid van Nederland is het aanvaardbaar het tekort te verdelen over het Rijk en de decentrale overheden. In principe zal het exploitatietekort van AQUON elk jaar 0 zijn, omdat alle netto kosten worden doorberekend aan de deelnemers. Het EMU-saldo kan hoger of lager zijn dan 0, door investeringen, afschrijvingen en de invloed van reserves en voorzieningen. AQUON rapporteert het EMU-saldo, dat op landelijk niveau samengevoegd wordt en aan de norm wordt getoetst. De opbouw van het EMU-saldo bij AQUON bestaat voornamelijk uit het verschil tussen de bruto investeringsuitgaven en de afschrijvingen.

4 Wendbaarheid van de begroting

Het kengetal wendbaarheid van de begroting geeft de verhouding tussen de totale kapitaalslasten en de totale bruto exploitatiekosten weer. Dit biedt een indicatie van de financiële flexibiliteit van de begroting. Hoe groter de omvang van de gepleegde en nog te plegen investeringen en de daaruit voortvloeiende financiering, des te meer kapitaallasten voor langere periode vastliggen. De wendbaarheid van AQUON wordt in de planperiode licht kleiner doordat het aandeel van de kapitaallasten stijgt.

5 Lastendruk n.v.t.

Het kengetal 'lastendruk' geeft de hoogte van de lastendruk weer van een meerpersoonshuishouden met een eigen woning in vergelijking met het landelijk gemiddelde. AQUON heft geen belasting, derhalve is dit kengetal niet van toepassing.

6.2 PARAGRAAF ASSETMANAGEMENT

AQUON is met haar specifieke apparatuur een kapitaalintensieve organisatie en wenst efficiëntie door te voeren en continuïteit te borgen in haar operationele processen. Hiervoor dient AQUON voortdurend te investeren in haar reguliere bedrijfsvoering. Verouderde laboratoriumapparatuur wordt vervangen om het gewenste kwaliteitsniveau te behouden. Robotisering en vergaande automatisering zijn nodig om de efficiëntieverbeteringen en slimmere processen en methoden te ondersteunen. Nieuwe technologieën vervangen (deels) de bestaande methoden, waarmee een toekomstbestendig AQUON wordt gerealiseerd.

De beheeractiviteiten vinden op verschillende momenten door het jaar heen plaats. Onder het beheer op korte termijn vallen het jaarlijks terugkerende onderhoud de (kleine) noodzakelijke reparaties. Voor het reguliere onderhoud op de bestaande apparatuur zijn onderhoudscontracten afgesloten met de leveranciers. Voor de totale nieuwbouw in Houten is een meerjaren onderhoudsplan aanwezig, op basis waarvan de kosten zijn opgenomen in de programmabegroting.

6.3 PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

In deze paragraaf geeft AQUON inzicht in de stand van zaken en relevante ontwikkelingen op het gebied van bedrijfsvoering.

Onder bedrijfsvoering wordt verstaan we alle interne organisatieonderdelen en processen die ondersteunend zijn ten behoeve van de primaire processen van AQUON. Hieronder vallen zaken zoals de algemene aansturing van de organisatie, personeel & organisatie, kwaliteits-, arbo- & milieuzorg, inkoop en financiën, informatisering en automatisering, communicatie en facilitaire dienstverlening (waaronder huisvesting). Deze processen zijn essentieel om de primaire processen goed te laten verlopen, en ook om de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van de uitgevoerde activiteiten te waarborgen. Onder invloed van economische en wettelijke ontwikkelingen krijgen sturen en afleggen van verantwoording een meer prominente plaats.

Met ingang van 2026 zal de salarisverwerking overgaan van ADP naar VISMA. Deze overgang zal in 2024 en 2025 projectmatig worden vormgegeven, zodat de medewerkers hiervan geen hinder zullen ondervinden.

FINANCIËLE RECHTMATIGHEID

Met ingang van 2025 verschuift de verantwoordelijkheid om over de rechtmatigheid te rapporteren van de accountant naar het dagelijks bestuur. Hiertoe wordt in de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen, waarbij het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur verantwoording aflegt over het rechtmatig handelen van de organisatie. Het betreft hier de zuivere financiële rechtmatigheid.

In de administratieve organisatie is opgenomen welke maatregelen AQUON heeft getroffen om afwijkingen van financiële rechtmatigheid te voorkomen. Het goed functioneren van de administratieve organisatie wordt vastgesteld door uitvoeren van verbijzonderde interne controle, de zogenaamde VIC. Deze controles worden uitgevoerd in afstemming met de accountant om zo een efficiënte interne controle te kunnen uitvoeren, waarbij de accountant bij haar werkzaamheden ook gebruik kan maken van de uitgevoerde interne controles. Het algemeen bestuur stelt de verantwoordingsgrens vast waarboven geconstateerde afwijkingen worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Daarnaast stelt het algemeen bestuur de rapporteringtolerantie vast, waarboven individuele afwijkingen worden gerapporteerd.

6.4 PARAGRAAF VERBONDEN PARTIJEN

VERBONDEN PARTIJEN

AQUON kent geen verbonden partijen. Deze paragraaf is niet van toepassing.

6.5 WET NORMERING TOPINKOMENS

Onderstaand is een overzicht met actuele informatie van de samenstelling van het bestuur en directie opgenomen.

Naam topfunctionaris	Functie
Dhr. J.K. Bouma	Directeur
Dhr. P.H. Daverveldt	Onafhankelijk voorzitter
Mevr. N.M. van Zoelen	Bestuurder
Dhr. H. Schouffoer	Bestuurder
Mevr. S. de Zoeten	Bestuurder
Dhr. P. van der Eijk	Bestuurder
Dhr. F. Tijhof	Bestuurder
Mevr. M. Boons	Bestuurder
Dhr. P. Ouwendijk	Bestuurder
Dhr. J. Verdood	Bestuurder
Mevr. A. Hagenaars	Bestuurder

Tabel 9: Overzicht actuele informatie in kader van Wet Normering Topinkomens.

7 FINANCIËLE BEGROTING AQUON

7.1 INLEIDING

In de nieuwe verslaggevingsvoorschriften is nadrukkelijk onderscheid gemaakt tussen een beleidsbegroting, zoals uitgewerkt in de voorgaande hoofdstukken, en een financiële begroting + meerjarenraming, die zijn uitgewerkt in hoofdstuk 7. Om dubbelingen zoveel mogelijk te voorkomen, is in dit hoofdstuk soms verwezen naar andere delen van dit document. In dit hoofdstuk zijn de gehanteerde uitgangspunten opgenomen, evenals de kosten en opbrengsten voor 2026 per programma met een toelichting op de verschillen ten opzichte van de begroting 2025, gevolgd door de meerjaren exploitatieraming voor de jaren 2027-2030, de investeringsplanning en de geprognostiseerde balans.

7.2 GEHANTEERDE UITGANGSPUNTEN EN NORMEN

In de opzet van de begroting 2026 is geen structurele verandering in de opzet van begroten doorgevoerd. AQUON kent vanaf het begrotingsjaar 2016 twee programmabegrotingen. De eerste programmabegroting wordt 'Laboratorium AQUON' genoemd en het tweede programma 'Eigenaar GR AQUON'. In deze begroting 2026 wordt ook de meerjarenraming 2027-2030 in beeld gebracht.

De uitgangspunten zoals vermeld in de kaderbrief 2026 (welke op 3 december 2024 door het Algemeen Bestuur is vastgesteld) zijn leidend geweest bij het opstellen van de begroting 2026. Op basis van de Macro Economische Verkenningen (MEV) is de verwachte prijsindex voor 2026 3,0 procent. Bij het berekenen van de out of pocket kosten wordt derhalve rekening gehouden met deze inflatiecorrectie ten opzichte van het prijsniveau eind 2025 op desbetreffende kostencategorieën. Voor salarisontwikkeling is zoals opgenomen in de kaderbrief 2026 gerekend met 2,1 procent CAO-verhoging en 1,5 procent voor individuele periodieken ten opzichte van het salarisniveau per 1 januari 2025. Hierbij dient te worden opgemerkt dat ten tijde van de totstandkoming van deze programmabegroting er nog geen nieuwe CAO afspraken voor 2025 zijn gemaakt. Derhalve is voor de salarisstijging 2025 een stijging van 5% voorzien ten opzichte van het salarisniveau eind 2024.

AQUON zal de kostenontwikkeling nauwlettend blijven volgen en heeft hierbij blijvend aandacht voor mogelijke optimalisaties binnen de make-buy-ally strategie om scherp te kunnen zijn op de kostenbeheersing.

7.3 BEGROTING 2026 VOOR PROGRAMMA 1: LABORATORIUM

PROGRAMMA 1 LABORATORIUM	BEGROTING	BEGROTING	REALISATIE
	2026	2025	2024
Personeelslasten			
Salarissen	15.600.000	14.742.387	12.287.056
Sociale lasten	4.150.000	3.778.200	3.383.999
Overige personeelskosten	1.000.000	1.175.000	1.026.269
Personeel van derden	2.240.000	1.250.000	2.942.635
Personeelslasten	22.990.000	20.945.587	19.639.959
Overige bedrijfslasten			
Diensten van derden	1.377.000	1.345.000	1.454.395
Huren en rechten	200.000	200.000	170.025
Leaseauto's	1.150.000	925.000	935.364
Verzekeringen	90.000	93.000	82.329
Belastingen	250.000	244.200	-118.929
Onderhoud door derden	1.173.000	943.000	918.654
Overige bedrijfslasten	4.240.000	3.750.200	3.441.838
Goederen en diensten			
Ge- en verbruiksgoederen	3.955.000	3.750.000	3.580.707
Duurzame gebruiksgoederen	270.000	250.000	463.181
Energie	410.000	400.000	626.323
Goederen en diensten	4.635.000	4.400.000	4.670.211
Uitbestedingen			
Externe analyses	6.400.000	6.300.000	6.734.829
Uitbestedingen	6.400.000	6.300.000	6.734.829
Kapitaalslasten			
Afschrijvingen	4.010.000	3.810.000	1.545.545
Rentelasten	1.200.000	1.300.000	-265.690
Kapitaalslasten	5.210.000	5.110.000	1.279.855
Normale exploitatiekosten	43.475.000	40.505.787	35.766.692
Onvoorzien	200.000	200.000	6.150
Totaal lasten	43.675.000	40.705.787	35.772.842
Bijdrage derden	-600.000	-550.000	-659.135
Totale kosten	43.075.000	40.155.787	35.113.707
Vennootschapsbelasting	20.000	20.000	26.584
Bijdrage waterschappen	43.095.000	40.175.787	35.140.291

Tabel 5: Begroting programma 1: Laboratorium activiteiten.

7.4 TOELICHTING OP DE BEGROTING 2026 LABORATORIUM ACTIVITEITEN

Het kostenpatroon zoals opgenomen is passend bij de door de waterschappen opgegeven meetvraag voor 2026. Er is gerekend met de kaders zoals opgenomen in de kaderbrief. Een toelichting op de kostencategorieën die hiervan, of ten opzichte van de begroting 2025, afwijken wordt onderstaand weergegeven.

Personeelskosten

De opgenomen salariskosten zijn gebaseerd op de personeelsformatie zoals opgesteld voor de invulling voor de operationele begroting 2025. Door de groter groeiende (complexe) productie zijn enerzijds extra functies als senior (specialist) benodigd, waarbij anderzijds rekening wordt gehouden met efficiency-voordelen als gevolg van het opschalen van productie. Daarnaast zijn voor de professionalisering van het team extra functies als projectleider en assistent managers nodig. Ook de ambitie in informatieveiligheid (ISO certificering) en de groeiende datastroom zorgen voor extra benodigde tijdelijke functies in de data en informatie kant.

Samengevat kan de stijging ten opzichte van de programmabegroting kan als volgt worden toegelicht:

- Stijging meetvraag 2026 ten opzichte van 2025 uit programmabegroting 2025 (1,8 %)
- Verwachte CAO stijging (3,6%)
- Aannee van specialisten voor chemie, robotisering, sensing
- Uitbreiding ondersteuning zoals assistent managers en vaste invulling receptioniste
- Stijging inzet van flexibel (inhuur) personeel. De kosten stijgen extra als gevolg van doorontwikkeling ICT (instrument connect team, data en informatieveiligheid), helpdeskmedewerker ICT en inzet projectleiders

Overige bedrijfslasten

Leaseauto's

In 2025 wordt de aanbesteding voor lease opgestart, waarna in 2026 gestart zal worden met het vernieuwen van het wagenpark. Invulling hiervan is een complex vraagstuk. AQUON heeft ook een duurzaamheidsambitie ten aanzien van het wagenpark, echter dit moet ook praktisch uitvoerbaar zijn met elementen als actieradius en maximaal trekgewicht van elektrische auto's. Als gevolg van enkele wetswijzigingen (afschaffen vrijstelling BPM, aanpassing van wegenbelasting voor elektrische auto's) is sowieso rekening gehouden met een stijging van de kosten voor lease en brandstof van 15 procent

Onderhoud door derden

AQUON heeft afgelopen jaar een aantal technisch geavanceerde machines aangeschaft voor haar analyses. Na afloop van de garantieperiode wordt er voor deze machines jaarlijks onderhoud gepleegd. Voor het pand is een meerjaren onderhoudsplan opgesteld, kosten zijn conform dit plan opgenomen in de begroting.

Goederen en diensten

De stijging binnen goederen en diensten heeft voornamelijk betrekking op de stijging van de ge- en verbruiksgoederen als gevolg van de stijging van de meetvraag en daarmee de eigen productie.

Uitbestedingen

De kosten voor uitbestedingen liggen in lijn met de begroting 2025, gebaseerd op de meetvraag zoals opgenomen in de programmabegroting.

Onvoorziene lasten

AQUON heeft in de reguliere begroting een bedrag voor onvoorziene lasten opgenomen van 200.000 euro. Gezien het feit dat AQUON niet beschikt over reserves om onvoorziene zaken op te vangen, zal de post onvoorzien in 2026 conform 2025 op 200.000 gesteld worden. Met deze begrotingspost kunnen risico's, beschreven in de risicoparagraaf, worden gefinancierd.

Heffing vennootschapsbelasting

Vanaf het jaar 2017 valt AQUON onder de reguliere vennootschapsbelasting. In de begroting 2026 worden een winstberekening en afdracht vennootschapsbelasting gemaakt voor de omzet voor derden. De activiteiten vanuit het samenwerkingsverband (ten behoeve van de deelnemende waterschappen) zijn vrijgesteld van deze belasting.

CONCEPT

7.5 FINANCIËLE BEGROTING 2026 VOOR PROGRAMMA 2: EIGENAREN GR AQUON

PROGRAMMA 2 EIGENAARSDEEL	Begroting 2026 ev	Begroting 2025	realisatie 2021-2023	realisatie 2024
** Deze exploitatiekosten betreffen de eenmalige kosten uit de BC centralisatie **				
PERSONEELSLASTEN:				
salarissen	610.000	1.212.040	260.014	217.477
sociale lasten	182.000	148.671	75.398	46.774
overige personeelslasten	600.000	395.092	183.958	258.909
personeel van derden	-	283.236	134.595	147.463
PERSONEELSLASTEN	1.392.000	2.039.039	653.965	670.623
OVERIGE BEDRIJFSLASTEN:				
diensten van derden	50.000	114.614	53.664	424.756
OVERIGE BEDRIJFSLASTEN	50.000	114.614	53.664	424.756
GOEDEREN EN DIENSTEN:				
ge- en verbruiksgoederen	-	-	-	45.001
GOEDEREN EN DIENSTEN	-	-	-	45.001
afschrijvingen		767.000	-	-
KAPITAALSLASTEN	-	767.000	-	-
NORMALE EXPLOITATIEKOSTEN	1.442.000	2.920.653	707.629	1.140.380
ONVOORZIEN	694.338	300.000	-	-
TOTAAL LASTEN	2.136.338	3.220.653	707.629	1.140.380
Mutatie bestemmingsreserve	-2.136.338	-1.375.117	2.718.835	792.620
Totale kosten	-	1.845.536	3.426.464	1.933.000
Bijdrage waterschappen	-	1.845.536	3.426.464	1.933.000
** Deze kosten (7, 2 mio) betreffen de eenmalige kosten uit de BC centralisatie **				

Tabel 6: Begroting programma 2: Eigenaarsdeel.

7.6 TOELICHTING OP DE BEGROTING 2026 EIGENAREN GR AQUON

De totale vermelde kosten in het programma 'Eigenaar GR' betreffen de kosten overgenomen uit de businesscase Centralisatie AQUON, versie 1.1. Andere kosten zijn niet aan de orde.

AQUON werkt op verzoek van de waterschappen met een bestemmingsreserve voor de te maken eenmalige kosten tijdens de nieuwbouw en ten aanzien van mogelijke afvloeiing van personeel. Deze kosten doen zich deels voor gedurende het vijfjarig project, tot en met 2025. In enkele gevallen treedt er een uitloop van de kosten op in de jaren 2026 en verder, wanneer het bijvoorbeeld een uitwerking van afspraken met de vakbonden in het kader van compensatie reistijdvergoeding en/ of verhuisvergoedingen betreft of bijvoorbeeld een mogelijke verplichting tot doorbetaling van WW bij afvloeiing van personeel.

De totale eenmalige kosten zijn begroot op 7,2 miljoen euro. De bestemmingsreserve is in de periode 2021 tot en met 2025 gevoed door het saldo van een vaste bijdrage van de deelnemende waterschappen op basis van de businesscase en de gemaakte kosten in het betreffende jaar. Na afronding van de centralisatie zal het eventuele restant van de bestemmingsreserve worden verrekend met de waterschappen.

In het kader van transparantie is ervoor gekozen dit programma te blijven opnemen zolang de financiële afwikkeling nog loopt. Vanaf het begrotingsjaar 2026 worden de uitgaven gedekt uit de bestemmingsreserve en wordt geen bijdrage meer ontvangen van de deelnemers.

In de periode 2021 tot en met 2024 zijn de kosten in het eigenarenprogramma aanzienlijk lager uitgevallen dan begroot. De verwachting is dat de frictiekosten zich voornamelijk zullen voordoen in de jaren 2025 en verder. Om deze reden zijn de totale kosten conform businesscase centralisatie (7,2 miljoen euro) in stand gehouden en vindt de verschuiving zijn weerslag in de begroting 2026.

In de kosten 'overige personeelskosten' is een hoge uitgave voor reistijdvergoeding personeel (aspect sociaal plan) opgenomen.

In onderstaande tabel worden de geraamde totale eenmalige kostenweergegeven, zoals gepresenteerd in de businesscase centralisatie.

Businesscase Centralisatie		Details van de eenmalige kosten zie overzicht 5 businesscase Centralisatie				
Eenmalige kosten:						
Compensatie reistijd (Sociaal Statuut)	645					
Change programma AQUON organisatie	700	>>>	Begeleiding herplaatsing personeel			200
Boekwaarde verliezen	767		Interne & externe communicatie			100
Verhuizen & Installeren	400		Stimulansprogramma personeel			100
Onvoorzien	1.400		Werving & selectie			100
Friciekosten door herplaatsting personeel	3.293		Improductiviteit & overige			200
Totale eenmalige kosten	7.205					700
Verloop (begroting) van de eenmalige kosten	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Vastomlijnde eenmalige kosten nav Nieuwbouw						
Jaarlijkse inleg van waterschappen	783	783	783	783	780	3.912
Verwachte kosten, in het programmajaar	-300	-100	-300	-2.245	-967	-3.912
Saldo Mutatie	483	683	483	-1.462	-187	0
Saldo verloop bestemmingsreserve Nieuwbouw	483	1.166	1.649	187	0	
Geraamde eenmalige kosten frictie personeel	240	270	570	1.150	1.063	3.293
Totale eenmalige kosten per jaarlaag	1.023	1.053	1.353	1.933	1.843	7.205

Tabel 7: Totaaloverzicht eenmalige projectkosten (uit Business Case Centralisatie).

Bedragen x € 1.000.

7.7 MEERJAREN EXPLOITATIERAMING

Programma Laboratorium

In de meerjarenraming is vanaf 2027 een kostenpatroon berekend dat passend is bij door de waterschappen opgegeven meetvraag, waarbij een deel van de productie uitbesteed zal worden.

Voor een stijging in de salarissen is vanaf 2027 met een verhoging van 3 procent per jaar gerekend, voor prijsindex van out of pocket kosten met 3 procent. Onderstaand zijn de verwachte exploitatiekosten en bijdragen voor de jaren 2026 tot en met 2030 weergegeven.

LABORATORIUM bedragen X €1.000	BEGROTING EN RAMINGEN TIJDREKS 2026-2030				
	2026 begroot	2027 geraamd	2028 geraamd	2029 geraamd	2030 geraamd
Personeelskosten	22.990	24.180	25.205	26.061	26.943
Overige bedrijfslasten	4.240	4.448	4.670	4.810	4.954
Goederen en diensten	4.635	4.829	5.014	5.185	5.341
Uitbestedingen	6.400	7.250	7.701	8.029	8.254
Kapitaalslasten	5.210	5.940	6.700	7.300	7.400
Onvoorziene lasten	200	200	200	200	200
Mutatie bestemmingsreserve	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	20	20	20	20	20
Totale kosten	43.695	46.866	49.510	51.605	53.112
Bijdrage derden	600	600	600	600	600
Bijdragen waterschappen	43.095	46.266	48.910	51.005	52.512
Totale inkomsten	43.695	46.866	49.510	51.605	53.112

Programma Eigenarendeel

De meerjaren uitgaven voor het eigenarendeel zullen geheel gedekt worden door de mutatie uit de bestemmingsreserve, derhalve is een meerjarenraming niet aan de orde.

7.8 VOORGENOMEN INVESTERINGEN

Het benodigd investeringsniveau 2026 tot en met 2028 ten behoeve van de operationele activiteiten wordt op 7,5 miljoen euro per drie begrotingsjaren voorzien. Een investering vergt veel onderzoek vooraf, veroorzaakt door sterke verbeteringen in technologie. Hierdoor is het complex te voorspellen in welk begrotingsjaar een investering valt. Voor sensoring inclusief ICT ondersteuning wordt een bedrag van 3,6 miljoen euro per drie begrotingsjaren voorzien. Daarnaast is jaarlijks ongeveer 1 miljoen euro investeringsruimte nodig voor facilitaire en ICT-ontwikkelingen. De effecten van de investeringen voor de deelnemers zijn enkel de kapitaalslasten.

Investerings Laboratorium	
Doorontwikkeling ICT	3.000.000 euro per drie jaar
(Vervangings-)investerings apparatuur	7.500.000 euro per drie jaar
Sensoring inclusief ICT-ondersteuning	3.600.000 euro per drie jaar

AQUON kent geen investeringsstatuut, aangezien zij regulier een beperkte mate van investeringen kent. Een vervanging van een laboratoriuminstrument betekent veelal een project waar een langere doorlooptijd mee is gemoeid. In 2026 worden een beperkt aantal investeringsprojecten voorzien. Voorafgaand aan vervanging wordt een operationele businesscase uitgewerkt, de vermelde ontwikkelingen geven daarbij richting.

7.9 GEPROGNOSTICEERDE BALANS

De geprognosticeerde balans is een middel om het bestuurlijk inzicht te verbeteren in de ontwikkeling van de financiële positie van AQUON. Om inzicht te geven in de effecten van de meerjarenramingen van exploitatie en investeringen op de ontwikkeling van de balans is onderstaand de geprognosticeerde balans voor de komende vijf jaren opgenomen, gebaseerd op de actuele exploitatie en investeringsramingen en liquiditeitsprognose.

ACTIVA		2026	2027	2028	2029	2030
	VASTE ACTIVA					
I	Immateriële vaste activa	977	1.177	1.297	1.435	1.515
II	Materiële vaste activa	47.835	47.535	46.515	44.877	43.197
III	Financiële vaste activa	51	51	51	51	51
	VLOTTENDE ACTIVA					
IV	Vorraden	400	385	385	395	400
V	Kortlopende vorderingen	1.900	1.900	1.900	2.000	2.023
VI	Liquide middelen	15	15	15	15	15
VII	Overlopende activa	2.100	2.012	2.012	2.078	2.100
	TOTAAL ACTIVA	53.278	53.075	52.175	50.851	49.301

PASSIVA		2026	2027	2028	2029	2030
	VASTE PASSIVA					
VIII	Eigen vermogen	1.400	800	75	-	-
IX	Voorzieningen	329	350	400	425	450
X	Vaste schulden	42.749	42.725	42.100	40.826	39.051
	VLOTTENDE PASSIVA					
XI	Kortlopende schulden	4.400	4.600	4.800	4.800	4.900
XII	Overlopende passiva	4.400	4.600	4.800	4.800	4.900
	TOTAAL PASSIVA	53.278	53.075	52.175	50.851	49.301

Tabel 7: Geprognosticeerde balans 2026-2030 (bedragen x € 1.000)

8 KOSTENTOEREKENING EN BIJDRAGEREGELING

8.1 JAARLIJKSE EXPLOITATIEKOSTEN LABORATORIUM (PROGRAMMA 1)

ALGEMEEN

De reguliere exploitatiekosten worden ingedeeld naar vaste kosten en variabele kosten in het betreffende jaar. Deze vaste en variabele kosten hebben een eigen basisberekening in de bijdragerегeling. De bijdrage van een individueel waterschap bestaat daarmee uit een aandeel in de vaste kosten en een aandeel in de variabele kosten. De opbrengsten door derden wordt in mindering gebracht op de jaarlijkse reguliere exploitatiekosten. Het geheel van de resterende reguliere bedrijfskosten in het jaar wordt vervolgens geheel door de (negen) deelnemende waterschappen bijgedragen.

DE KOSTENVERDELING

De vaste kosten zijn de kosten van de bedrijfsinrichting en deze kostencategorie wordt verondersteld 75 procent van de normale reguliere exploitatiekosten van het jaar te zijn. In tegenstelling tot de vaste kosten bewegen de variabele kosten mee met de jaarlijkse productie en deze worden verondersteld 25 procent van de reguliere exploitatiekosten van het jaar te zijn.

CONSEQUENTIES VOOR EEN INDIVIDUEEL WATERSCHAP

Elk waterschap draagt een percentage van de vaste kosten bij. Het percentage aan vaste kosten dat een individueel waterschap bijdraagt, is afhankelijk van de gemiddelde afgenomen productie in de drie afgesloten jaren voorafgaand aan het desbetreffende verslagjaar. Het verhoudingscijfer van deze drie jaren productie ten opzichte van de totale productie in hetzelfde tijdvak (opgenomen in de meest recente jaarrekening) geeft het relatieve kostenaandeel van een individueel waterschap.

De variabele kosten worden in verhouding van de werkelijke afgenomen productie in het desbetreffende verslagjaar toegerekend aan een individueel deelnemend waterschap.

8.2 KOSTEN EIGENAREN (PROGRAMMA 2)

De eenmalige frictiekosten naar aanleiding van de centralisatie van AQUON zijn in het programma Eigenaren GR opgenomen. Deze kosten, die over een aantal jaren zijn geëgaliseerd, zijn in de jaren tot en met 2025 reeds doorberekend aan de deelnemers.

Het saldo per jaar wordt toegevoegd danwel onttrokken aan de bestemmingsreserve centralisatie. Mocht de bestemmingsreserve niet afdoende zijn dan betaalt ieder waterschap relatief hetzelfde deel bij (conform dezelfde verdeelsleutel). Andersom werkt het hetzelfde: mocht de bestemmingsreserve na de realisatie een overschot bevatten, dan wordt dit surplus terugbetaald aan de desbetreffende waterschappen.

9 RISICOMANAGEMENT

Er komen voortdurend, ook door voortschrijdend inzicht, nieuwe risico's op AQUON af. AQUON is bezig met een brede risico-inventarisatie op tactisch en strategisch niveau. Een nadere uitwerking hiervan zal in 2025 in de hiervoor bestemde gremia worden besproken. In deze programmabegroting vindt beschrijving van de belangrijkste risico's en de genomen beheersingsmaatregelen nog volgens de oude systematiek plaats met betrekking tot de volgende aspecten beschreven:

- Bestuurlijke aspecten
- Locatie aspecten
- Organisatorische aspecten
- Personele aspecten

RISICO'S - BESTUURLIJKE ASPECTEN

RISICO	BEHEERSINGSMATREGEL
Continuïteit AQUON in gevaar door uittreden van deelnemende waterschappen	In de Gemeenschappelijke Regeling is een uittreedregeling opgenomen die continuïteit AQUON borgt
Bestuurlijke verandering: consequenties koers	Met het besluiten tot AQUON 2.0 hebben de eigenaren aangegeven dat zij de nieuwe strategie en beleidslijnen ondersteunen en onderschrijven. AQUON heeft een zorgvuldig besluitvormingsproces, bestuursleden worden vooraf goed geïnformeerd over effecten van wijzigingen in de strategie. In 2025 zal de strategie 2020-2030 ambtelijk en bestuurlijk worden geëvalueerd.
Negen waterschappen niet op één lijn	Door middel van periodieke werksessies en thema-bijeenkomsten vindt toetsing en herijking van de integrale strategie plaats zodat een gezamenlijke visie op de toekomst blijft bestaan.

Tabel 10: Risico's - bestuurlijke aspecten.

RISICO'S - LOCATIE ASPECTEN

RISICO	BEHEERSINGSMATREGEL
Compensatie medewerkers (reistijd/ verhuiskostenregeling naar nieuwe locatie) is ruimer dan in businesscase berekend	Eind 2024 is een principe akkoord met de vakbonden gesloten. Nadere uitwerking hiervan vindt in 2025 plaats. Op basis van de eerste doorrekeningen blijkt de bestemmingsreserve toereikend om de compensatie aan de medewerkers te vergoeden.
Renterisico	Op dit moment dient nog een gering bedrag gefinancierd te worden ten behoeve van de nieuwbouw, afhankelijk van de totale opbrengst van de verkoop van de panden. Bij het aangaan van de leningen ten behoeve van de financiering zullen de verschillende opties worden besproken met het dagelijks bestuur en hierbij zal de renterisiconorm in acht worden genomen.

Tabel 11: Risico's - locatie aspecten.

RISICO'S - ORGANISATORISCHE ASPECTEN

RISICO	BEHEERSINGSMATREGEL
Werkmethodes en/of werkpakketten wijzigen	Frequent contact en overleg met waterbeheerders (klant) en in het platform opdrachtgevers zorgt dat AQUON hier tijdig op kan inspelen.
Verbreiding van analysepakket (andere stoffen, geïntegreerd onderzoek ontwikkelt verder) zorgt dat AQUON hier niet klaar voor is	AQUON heeft een innovatiemanager in dienst, en heeft daarnaast strategische kennis- en uitvoeringspartners om snel te kunnen inspelen op ontwikkelingen.
AQUON kan ontwikkelingen in automatisering complexiteit technologie niet aan	Door middel van het SPP inspelen op vereiste professionaliteit (opleiding en -niveau), een goede make/buy afweging en regie op uitbesteed werk. Daarnaast is een passend (oplopend) investeringsniveau in IT een vereiste voor de toekomst. Hiervoor moet voldoende financieel draagvlak gecreëerd worden.
Financieel risico van een productiedaling en/of productiestijging	Het kosten-verrekeningsysteem voor de deelnemende waterschappen geeft antwoord op een individuele productieverandering. Een deelnemend waterschap staat voor drie jaar borg voor het relatieve aandeel in de vaste kosten.
Capaciteitsrisico bij productie daling en/of productiestijging	Bij duurzame verandering van meetvraag is herschikking noodzakelijk. AQUON kan flexibel op- of afschalen door continu een afweging tussen make-buy or ally te maken.
Accreditatie verlies	AQUON schakelt de RvA in om de kwaliteitsnormen te blijven behalen. Kwaliteit coördinatoren binnen AQUON signaleren afwijkingen en maken deze zichtbaar in evaluaties.
Kwaliteitsverschil strategische operationele partners	AQUON beoordeelt de kwaliteit van de opgeleverde analyses door de leveranciers conform de door haar geldende kwaliteitseisen.
Informatieveiligheid (cybercriminaliteit)	Informatieveiligheid is ondergebracht in een aparte portefeuille en is daarmee een vast onderwerp voor de vergaderingen van het dagelijks bestuur. In 2024 is het proces gestart om te komen tot een certificering conform ISO 27001 eind 2026
Innovatiekracht neemt af door druk op prijs per verkooppunt	AQUON financiert haar innovaties binnen het programma laboratorium met de huidige operatie. Bij een mogelijke stagnatie van de meetvraag en/of te hoge stijging van de prijzen staat dit onder druk omdat innovaties dan teveel op de prijs per VP drukken. Om het gewenste niveau van innovatie te blijven vasthouden is stabiliteit en groei van de meetvraag een voorwaarde.

Tabel 12: Risico's - organisatorische aspecten.

RISICO'S - PERSONELE ASPECTEN

RISICO	BEHEERSINGSMATREGEL
Personeelsverloop (mede als gevolg van centralisatie): Kennis en productieverlies	Vooraf voor specialistische en hydrobiologische onderzoeken is het van belang dat kennis wordt behouden. Voor medewerkers worden maatregelen uitgewerkt zodat kennisbehoud centraal staat. De managers hebben hiervoor een strategische personeelsplanning voor hun team opgesteld met mitigerende maatregelen.
Veranderende meetvraag: onvoldoende kennis en expertise medewerkers	AQUON stelt een opleidingsbudget beschikbaar voor haar medewerkers om zich bij te scholen en verder te ontwikkelen. Daarnaast worden intern ook medewerkers opgeleid om op een hoger ervaringsniveau te kunnen functioneren.
Uitvalrisico expertrollen (directie/ management)	Binnen het managementteam is er voor de korte termijn vervanging een horizontale vervanging afgesproken.

Tabel 12: Risico's - personele aspecten.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: BIJDRAGE PER WATERSCHAP IN DE JAREN 2026-2030

TOELICHTING OP BEREKENING BIJDRAGEREGELING

Programma 1: Laboratorium

Zoals vastgelegd in de Gemeenschappelijke regeling worden de vaste kosten van de AQUON-organisatie (75 procent) verrekend op basis van de gerealiseerde productie van de afgelopen jaren (driejaarsgemiddelde) voorafgaand aan het desbetreffende jaar. De variabele kosten (25 procent) worden verrekend op het aandeel in de productie van het betreffende jaar.

Het driejaarsgemiddelde kan worden berekend aan de hand van de tabel met gerealiseerde en te verwachten productie. In de berekening is gerekend met de opgegeven productieverwachting opgenomen; bij de definitieve jaarafrekening worden deze aantallen vervangen door de werkelijke productieaantallen.

Onderstaand is de uitwerking per jaar weergegeven op basis van de productie en het verwachte kostenpatroon in de jaren.

2026	Totale kosten in dit programma excl. NRS-bemonsteringen					41.832		
	vaste kosten		variabele kosten			kosten excl. NRS	afrekening NRS	totale kosten
	procent	bedrag	productie	procent	bedrag			
Aa en Maas	11,6%	3.634	1.967.000	11,2%	1.174	4.808	75	4.883
Brabantse Delta	11,2%	3.517	1.776.727	10,1%	1.060	4.577	157	4.734
De Dommel	8,4%	2.641	1.509.300	8,6%	901	3.542	75	3.617
Delfland	9,6%	3.009	1.608.982	9,2%	960	3.969	48	4.017
Hollandse Delta	13,6%	4.269	2.627.000	15,0%	1.568	5.836	191	6.027
Rijnland	16,5%	5.188	2.950.000	16,8%	1.760	6.948	198	7.146
Rivierenland	14,3%	4.497	2.501.590	14,3%	1.493	5.990	287	6.277
Schieland en Kr.	6,7%	2.092	1.152.500	6,6%	688	2.780	82	2.862
St. Rijnlanden	8,0%	2.526	1.433.208	8,2%	855	3.381	150	3.531
Totaal	100,0%	31.374	17.526.307	100,0%	10.458	41.832	1.263	43.095

2027	Totale kosten in dit programma excl. NRS-bemonsteringen					44.971		
	vaste kosten		variabele kosten			kosten excl. NRS	afrekening NRS	totale kosten
	procent	bedrag	productie	procent	bedrag			
Aa en Maas	11,6%	3.914	1.932.000	10,5%	1.183	5.097	77	5.174
Brabantse Delta	11,0%	3.701	1.776.727	9,7%	1.088	4.789	161	4.950
De Dommel	8,3%	2.808	1.602.300	8,7%	981	3.790	77	3.867
Delfland	9,9%	3.339	1.784.595	9,7%	1.093	4.432	49	4.481
Hollandse Delta	14,2%	4.805	2.693.000	14,7%	1.649	6.454	196	6.650
Rijnland	16,7%	5.636	3.070.000	16,7%	1.880	7.516	203	7.719
Rivierenland	14,1%	4.770	2.634.050	14,3%	1.613	6.384	294	6.678
Schieland en Kr.	6,0%	2.037	1.217.500	6,6%	746	2.783	84	2.867
St. Rijnlanden	8,1%	2.718	1.648.208	9,0%	1.009	3.727	154	3.881
Totaal	100,0%	33.728	18.358.380	100,0%	11.243	44.971	1.295	46.266

2028	Totale kosten in dit programma excl. NRS-bemonsteringen					NRS		
	vaste kosten		variabele kosten			kosten excl. NRS	afrekening NRS	totale kosten
	procent	bedrag	productie	procent	bedrag			
Aa en Maas	11,6%	4.154	1.922.000	10,2%	1.216	5.370	79	5.448
Brabantse Delta	10,7%	3.826	1.776.727	9,4%	1.124	4.949	165	5.114
De Dommel	8,6%	3.084	1.612.300	8,6%	1.020	4.104	79	4.182
Delfland	9,7%	3.445	1.616.866	8,6%	1.023	4.467	50	4.518
Hollandse Delta	14,2%	5.076	2.953.000	15,7%	1.868	6.944	201	7.145
Rijnland	17,2%	6.140	3.490.000	18,6%	2.207	8.348	208	8.556
Rivierenland	13,9%	4.961	2.572.550	13,7%	1.627	6.588	301	6.890
Schieland en Kr.	5,8%	2.086	1.217.500	6,5%	770	2.856	86	2.942
St. Rijnlanden	8,2%	2.915	1.648.208	8,8%	1.042	3.957	158	4.115
Totaal	100,0%	35.687	18.809.151	100,0%	11.896	47.583	1.327	48.910

2029	Totale kosten in dit programma excl. NRS-bemonsteringen					NRS		
	vaste kosten		variabele kosten			kosten excl. NRS	afrekening NRS	totale kosten
	procent	bedrag	productie	procent	bedrag			
Aa en Maas	11,1%	4.134	2.257.000	11,9%	1.473	5.606	81	5.687
Brabantse Delta	10,0%	3.717	1.776.727	9,3%	1.159	4.877	169	5.046
De Dommel	8,7%	3.232	1.602.300	8,4%	1.046	4.277	81	4.358
Delfland	9,4%	3.489	1.616.866	8,5%	1.055	4.544	51	4.595
Hollandse Delta	15,0%	5.577	2.838.000	14,9%	1.852	7.429	206	7.635
Rijnland	17,1%	6.384	3.490.000	18,3%	2.277	8.661	213	8.874
Rivierenland	14,1%	5.237	2.573.550	13,5%	1.679	6.917	309	7.225
Schieland en Kr.	6,1%	2.286	1.217.500	6,4%	794	3.081	88	3.169
St. Rijnlanden	8,5%	3.179	1.648.208	8,7%	1.076	4.254	162	4.416
Totaal	100,0%	37.234	19.020.151	100,0%	12.411	49.645	1.361	51.005

2030	Totale kosten in dit programma excl. NRS-bemonsteringen					NRS		
	vaste kosten		variabele kosten			kosten excl. NRS	afrekening NRS	totale kosten
	procent	bedrag	productie	procent	bedrag			
Aa en Maas	10,6%	4.080	2.342.000	12,3%	1.574	5.655	83	5.738
Brabantse Delta	9,7%	3.736	1.776.727	9,3%	1.194	4.931	173	5.104
De Dommel	8,6%	3.311	1.662.300	8,7%	1.117	4.429	83	4.512
Delfland	9,2%	3.512	1.616.866	8,5%	1.087	4.599	53	4.652
Hollandse Delta	15,1%	5.799	2.683.000	14,1%	1.804	7.603	211	7.814
Rijnland	17,4%	6.666	3.490.000	18,4%	2.346	9.012	219	9.231
Rivierenland	14,1%	5.403	2.573.550	13,5%	1.730	7.133	317	7.450
Schieland en Kr.	6,6%	2.515	1.217.500	6,4%	818	3.333	90	3.424
St. Rijnlanden	8,6%	3.315	1.648.208	8,7%	1.108	4.423	166	4.589
Totaal	100,0%	38.338	19.010.151	100,0%	12.779	51.117	1.395	52.512

PROGRAMMABEGROTING 2026
BEGROTING 2026 EN DE MEERJARENRAMING 2027-2030
FEBRUARI 2025
